

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: **28 Ağustos 2018**

Sayı: **2046**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla dilerim. 27.08.2018

Ali Mahir Başarır
Mersin Milletvekili

Mersin'in Tarsus ilçesine bağlı Boğazpınar Köyü'nün HES'lerle olan mücadelesi uzun süredir devam etmektedir. Bu mücadele, KTM Grup isimli şirketin, Berdan Nehri'nin kollarından Öküzini Irmağı üzerine planladığı Gök HES projesiyle başlamıştır. Projeden geç haberdar olan Boğazpınar halkı, Gök HES projesinin 2010'da işletmeye alınmasına engel olamamıştır.

Boğazpınar köyü halkı, Gök Hes projesinin faaliyete geçmesiyle birlikte suya erişim konusunda sıkıntı çekmeye başlamış, daha önce yapılan Kadıncık Barajı, Gök HES ve Kadıncık I-II HES projeleri nedeniyle yaşam alanları daralmış ve eko sistemdeki bozulmaları da gözlemlemiştir. Aynı şirket bu kez 2012'de Berdan Nehri'nin bir parçası olan Kadıncık Çayına kurulmak üzere bir başka HES projesi yapmak isteyince Boğazpınar halkının tepkisiyle karşılaşmıştır.

Akhan I-II Regülatörü ve HES projesi hakkında Nisan 2013'te verilen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu kararının iptali için köylülerin açtığı davayla söz konusu HES'lere karşı bir hukuk mücadelesi başlamıştır. Davaya bakan Mersin 1. İdare Mahkemesi bilirkişi raporunda yer alan, nesli tehlike altında bulunan türlere önlem alınmadığı; su kaynaklarına yapacak olan etkinin dikkate alınmadığı; canlıların gereksinim duyduğu su ihtiyacının kantitatif analizinin yapılarak objektif ölçülere göre sağlıklı olarak belirlenmediği ve projenin esas etki alanının ÇED Raporunda gösterilenden daha geniş olduğu ifadelerini dikkate alarak HES projesi hakkındaki ÇED Olumlu Kararını 29 Şubat 2016'da iptal etmiştir.

Ancak, Danıştay 14. Dairesi, 24 Mayıs 2017 tarihinde, akıl almaz bir gerekçeyle "HES projesi hakkındaki bilirkişi raporunda '**hangi endemik ve nesli tehlike altında türlerin tek tek belirtilerek ne ölçüde zarar göreceği. . . proje etki alanının neresi olduğu hususlarının somut bir biçimde ortaya konmadığını**' ifade ederek yerel mahkemenin iptal kararını bozmuştur.

Danıştay ek bilirkişi raporu veya yeniden keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasını isteyerek dosyayı Mersin 1. İdare Mahkemesine göndermiştir. 2017'de yerel mahkemede tekrar görülmeye başlanan dava kapsamında hazırlanan ek bilirkişi raporunda, "**Bilirkişi Heyetimiz, ÇED Raporu ve eklerini değerlendirmiş; ÇED Raporundaki eksiklikleri ortaya koymuştur. Firma tarafından ayrıntılı bir etüt çalışmasıyla yapılması beklenen analiz ve hesaplamalar Bilirkişi Heyetimizin görev ve sorumluluğunda değildir**" ifadeleri yer almıştır.

2279

30 Kasım 2017 tarihinde Mersin 1. İdare mahkemesi bilirkişi heyetinin hazırlamış olduğu ek raporu dikkate alarak HES projesi ile ilgili ÇED olumlu kararını tekrar iptal etmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın itirazı üzerine yeniden temyiz incelemesi yapan Danıştay 14. Dairesi, bilirkişi raporunda eksik bulunan hususların aslında ÇED Raporunda yer aldığı, çevreye verilecek zararlarınsa, "bölgenin bitki örtüsü ve iklimi nedeniyle giderilmesinin mümkün olduğunun anlaşıldığı" gerekçeleriyle, iptal kararını bir defa daha bozdu. Danıştay kararıyla Akhan I-II Regülatörü ve HES projesine ait ÇED Olumlu Kararı yeniden yürürlüğe girmiş oldu. Üstelik karar düzeltme yolu da Danıştay kararıyla kapanmıştır.

Bu çerçevede:

- 1- Tarsus ilçesi Boğazpınar halkının şiddetle karşı çıkmasına rağmen ve bilirkişi raporları doğrultusunda açıkça hukuk ihlali ortadayken söz konusu HES'in yapımının durdurulması için gerekli önlemler alınacak mıdır?
- 2- HES'ler nedeniyle bölge halkının yaşam alanlarının daralması ve çevreye verilen zararın Bakanlığınızca hiçbir önemi yok mudur?
- 3- HES'ler yapılırken, bölge halkının yararı mı yoksa şirketlerin yararı mı gözetilmektedir?
- 4- Söz konusu HES'in de yapımıyla toprağın kirlenmesi, erozyon ve sel oluşması, ayrıca en önemlisi bölge halkının sağlığının yok olması durumunda kim ya da kimler sorumlu olacaktır?
- 5- Berdan Nehri üzerinde yapılması planlanan söz konusu HES projesinde kümülatif etki dikkate alınmış mıdır?
- 6- Berdan Nehri üzerinde yapılması planlanan HES projesinde, Dünya Bankası veya diğer bankalardan teşvik kullanılacak mıdır? Kullanılacak ise hangi şartlarda kullanılacaktır?
- 7- Yöredeki önemli 122 bitki alanından biri olan yaklaşık 323'ü endemik olmak üzere 1685 bitki türünün bulunmasıyla korunması gereken alanlardan biri olması ve projenin uygulanmasıyla bu türlerin zarar görmesi ve yok olması kaçınılmaz olacaktır. Bu konuya ilişkin ne gibi tedbirler alınmıştır? Alınmıyorsa gerekçeleri nelerdir?
- 8- HES projesiyle ilgili dava konusu bilirkişi raporunda proje etki alanının yanlış belirlendiği konusunda 5 kişilik bilirkişi heyetinin raporuna rağmen bu projenin bu alanda yapılmasında neden ısrar edilmektedir?